

**ji dem û dewranên cuda cuda yê wêjeya
cîhanê**

P E N D N A M E

***Berhevkirin, bijartin û wergerandin:
Husein Muhammed***

Aristoteles

Mirov heywanê siyasî ye.

Hema ku derfet û delîv hebe, pîrriya mirovan dê xerabiyê bikin.

Mixayîl Bakunîn

Bisînkirina azadiyê qaşo bo parastina wê şaşiyek mezin e.

Francis Bacon

Kirêtiya meymûnan zêde ye ji ber ku ew pîrri dişibin mirovan.

Derman ji derd kembaxtir e.

Yên temaşe dikin pîrri caran ji listikvanan baştir dibînin.

Yê her kes jê ditirse, baştir e bi xwe jî bitirse.

Mirovê dixwaze tol û heyfê hilde, birînen xwe yê dê sax bibana kul dihêle.

Bêdengî qenciya ehmeqan e.

Yên zêde xweperest ta xaniyan dişewitînin daku ji xwe re hêkekê biqelînin.

Honoré de Balzac

Piştî jin mêran dikin mih, jê re dibêjin: tu şêr î.

Charles Baudelaire

Huner çi ye? Fahîşetî ye.

Xwedê tekane kes e ku bo bikare desthilatîyê bike pêwîstî bi hebûna xwe nîn e.

Jiyan nexweşxane ye ku her nesax lê dixwaze nivîna xwe biguherîne. Yek dixwaze li ber tenûrê binale, yek din bawer dike ku dê li ber pencereyê sax bibe.

Dewletên mezin li ser bingehê xerabiyê û dînên (olên) mezin li ser bingehê xapandinê tên afirandin.

Henry Ward Beecher

Diviyabû her mirovekî gorristanek heba daku kêmasiyên heval û hogirên xwe tê de veşêre.

Ebu Zeyd el-Belxî

Nobetgir çend gelek bin, hind asantir nehînî aşkira dibe.

Yê ji nehîniya xwe re li nobetdarekî digere, wê nehîniyê aşkira dike.

Arnold Bennet

Heke mirov fêrî reşbîniyê bû, ew jî mîna geşbîniyê xweş e.

Rojnamevan hin tiştên dizanin nerast in dibêjin bi wê hêviyê ku heke her dubare bikin ew tişt dê *bibin* rastî.

Ambrose Bierce

Mejî alavek e ku em pê difikirin ku em difikirin.

Hemî dîn in lê yên dizanin dîniya xwe şirove bikin filozof in.

Siyasetmedarê paşverû ji neheqiyên heyî hez dike. Siyasetmedarê pêşverû dixwaze hin neheqiyên din bîne şûna wan.

Josh Billing

Jiyan kurt e lê dîsan jî têra hindê dirêj e ku mala mirov wêran bike.

Bo ku tu navşirîn bî, bi aşkirayî bide û bi dizîkî bistîne.

Heke heywanan jî aqil heba, ew jî dê mîna me bêaqil ban.

Otto von Bismarck

Heke tiştekî wek prensîp bipejirîne, tê wê wateyê ku ticarî di pratîkê de bi cî naîne.

Siyaset ne zanist e, huner e.

Ebul-Hesen el-Bistamî

Koriya aqil derdê bêderman e.

Björnsterne Björnson

Di siyasetê de rastî nayê bikaranîn ta pêwîstiya kesekî pê nebe.

William Blake

Ma azadî bo çi ye heke bênfirêhî nebe?

Yê dixwaze lê naxebite, belayê diçîne.

Her çavek bi regekî dibîne. Çav çawan be, tişt wisan e.

Xema zêde dikene. Şahiya zêde digirî.

Dêra zemanê me Mesîh serberjêr çarmix li xaçê dide.

Afirandina gulek biçûk kar û xebata sal û zemanan e.

Di çavê yê tema û nemerd de qirûş bedewtir e ji rojê û çizdana bi pareyan ve kevnbûyî delaltir e ji wişiyek tirî.

Jakob Bosshart

Hertim tê pirsîn ka filankesî çi kiriye. Divê carinan bê pirsîn ka wî çi nekirî hiştiye.

Hêvî difirre, kirin bi piyan dimeşe. Lew ew herdem hind dûrî hev in.

Sir Thomas Browne

Mirov mezintirîn dijminê xwe ye, û - wek ku hatiye dîtîn - celad û serjêkerê xwe jî.

Guman tê de nîn e ku gelek kes li ser dinyayê wek ewliya hatine binavkirin lê dê li bin dinyayê ticarî ne ewliya bin.

Elisabeth Browning

Xem dikare şahiya şaşhatîfamkirin be.

Robert Browning

Raman giyanê kirinê ye.

Henry Buckle

Her dîn û olek serdest carekê xafilî bû.

Edmund Burke

Koletî li herderê heye. Ew mîna giya li herderê şên dibe.

Robert Burton

Ew pozbilind bûn ji ber ku ne pozbilind bûn.

Ax, qelem dikare çend ji şûr zalimtir be.

Dîn û aqîlsivik pirrî caran rastiye dibêjin.

Samuel Butler

Pare yan jîyan! Talanker dihêle mirov bibijêre lê jin herduyan dibe.

Tê gotin ku pare sedema hemî xerabîyan e. Bêguman nebûna pare jî.

Ti kes mîna şahidan şaş nabe.

Lord Byron

Ecêb e lê rast e çimkî rastî herdem ecêb e.

Heke bêalî bim, hemî alî dê bixeyidin.

Jean Calvin

Divê em ji bîr nekin ku Şeytan jî dikare karên baş bike.

Albert Camus

Em li dinyayekê dijîn ku divê mirov lê bibijêre ka dixwaze qurban an jî celad be - ne ti tiştê din.

Giosuè Carducci

Dema sîbera bejnboştan dirêj dibe, dema avabûna rojê ye.

Thomas Carlyle

Ji kêmasiyan a herî mezin ew e ku mirov ti kêmasiyan di xwe de nebîne.

Ne giring e bibînî ka tiştê li dûr çî ye lê giring e tiştê li ber dest bikî.

Tevî ku hemî dinya xerab bibe jî, tu dê tenê carekê bimirî.

Heke Îsayê Mesîh îro bê ser rûyê erdê, kesek dê wî li xaç û çarmixê nede. Xelk dê abngî wî ser firavînê bike, dê guhdariya wî bikin ka ew dê çî bibêje daku henekan pê bikin.

Gaius Catullus

Ji kenê bêterz tiştêk bêterztir nîn e.

Miguel de Cervantes

Gelek kes diçin hiriyê lê bi xwe cewkirî vedigerin.

Carinan dema mirov li tiştêkî digere, tiştêk din dibîne.

Nicolas-Sébastien Chamfort

Dîn ji aqildaran pirrtir in. Û di aqildaran de jî ji aqildariyê gelectir dînê heye.

Xwezî şûm tembel û bêaqil jî kêmbêj ban.

Ji hezkirinê xweheziyê kêr bikî, hema ti tişt namîne.

Geoffrey Chancer

Şêwaz ramanan dixemilîne.

Dema tiştêk li me tê qedexekirin, ji nû ve dilê mirov diçiyê.

G. K. Chesterton

Romana baş rastiya serlehengê xwe vedibêje, romana bed (nebaş) rastiya nivîskarê xwe vedibêje.

Yên bi rastî jixwebawer in hemî li şêtxaneyan in.

Rojnamevanê ew e ku tê gotin "Lord Jones mir" ji wan kesan re yê ticarî nizaniye ku Lord Jones hema her hebûye jî.

Winston Churchill

Diktator paş û pêş li pilingan siwar dibin û newêrin
jê peya bibin. Û piling jî hêdî-hêdî birsî dibin.

Herdem amade me fêr bibim tevî ku hertim hez
nakim jî ku têt fêrkin.

Carinan mirov li rastiye diqelizin û pê dikevin lê
pirraniya wan radibin ser xwe û bi lez meşa xwe
didomînin mîna ku qet tiştê neqewimibe.

Kembaxtirîn belaya hatî serê gelê Rusyayê welidîna
Lenîn bû û belaya duyemîn kembax - mirina wî.

Xelîl Cibran

Zarokên we ne zarokên we ne. Ew keç û kurên
bêriya Jiyanê ne.

Hûn dixwazin dem bikin çem û li ber rûnin û binerin
ka ew çawan diherike.

Yê difirre, divê bixwişe jî.

Marcus Tullius Cicero

Ti tiştê wisan dûrî aqil nikare bê gotin ku ti
fîlozofekî ta niha negotibe.

Georges Clemenceau

Siyaset mîna alavekê ye ku komek mezin a zelaman
pê mijûl e daku mêşekê pê ji erdê rabike.

Jean Cocteau

Diviyabû neynik û awêne hinekî bifikirin ji berî
wêne di xwe re biteyisîn.

Bêguman ez ji hebûna şans bawer dikim. Heke ne
wisan be, ez dê çawan serkeftina wan ravebikim ên
ez jê hez nakim.

Samuel Taylor Coleridge

Ya ji dil be dikeve dil.

Charles Colton

Heke te ti tiştê gotinê nebe, ti tiştî nebêje.

Kes hindî wî kesî hez nake ji nehîniyan ê naxwaze
wan nehîn bihêle.

Gelek kes rast dibêjin dema dibêjin ku ji dewlemendiyê hez nakin. Mebesta wan dewlemendiya kesên di ye.

Cyril Connolly

Yê serdestî hestên xwe be, koleyê Aqil e.

Henekbêj ne kesên bextiyar in.

Joseph Conrad

Mirov tiştên dîrokî dikin lê ne di serê xwe de.

Ernest Coquelin

Ez xesûyekê dinasim ku bi berçavk ve dinive daku di xewnên xwe de zelal bibîne ku zavayê wê dikeve belayan.

Abraham Cowley

Mirov di ser hertiştî re ji xwe hez dike lê dîsan jî nikare bi tenê be.

Brana Crncevic

Herî zêde ew derewan dîkin ên herî baş rastiyê dizanin.

Hesr baştirîn hevalê mirov e. Û heval li hevalî siwar dibe.

Şoreş zarokên xwe naxwe lê herçi mezin in divê li xwe hişyar bin.

Yên kêmnifer pirsên biçûk dîkin û bersivên mezin werdigirin.

Ti paşeroj nîn e ya carekê ne pêşeroj bû.

Oliver Cromwell

Divê bi qîrînên "her bijî" bawerî nebe çimkî her ew heman mirov dê bi kêfxweşî biqîrin heke em li sêdareyê bên daliqandin.

El-Cuneyd

Heke min bizaniya ku li ser rûyê dinyayê zanînek ji ya me sofîyan binirxtir heye, min ê xwe bigihanda wê.

Anton Çexov

Aqildar dixwaze bielime lê bêaqil dixwaze bielimîne.

Mirov çî bawer bike ew e.

Asantir e mirov ji feqîran bixwaze, ne ji zengînan.

Zanistiya neteweyî nîn e wek çawan matematîka neteweyî jî nîn e. Tişta neteweyî be, êdî nezanistî ye.

Mirin tişte bitirs û erjeng e lê hê jî erjengtir û xoftir ew e ku mirov herherî bijî û ticarî nemire.

Nîn e duşem a ciyê xwe nede sêşemê.

Dante Alighieri

Ti êş û jan hindî wê mezin nîn e ya dema mirov di belengazî û hejariyê de demên bextiyariyê tîne bîra xwe.

Daniel Defoe

Her mirov dê zordar be heke bikare.

Thomas Dekker

Aha rusiyan edetek pirr xweşik heye: li lingê xwe dixin, dibêjin ku pare nîn in û deynê xwe nadin.

Temen jî mîna evînê ye - nikare bê veşartin.

Charles Dickens

Pirtûkên wisan hene ku bergên wan baştirîn tişta wan e.

Denis Diderot

Tirsa dojhê (cehenemê) ji dilê yê file derbixî, dê dînê wî jî jê derbixî.

Bi qasî ku kêmbawerkirin xeter e, wisan zêdebawerkirin jî xeter e.

Marlene Dietrich

Min ticarî nedîtiye jinek dide pey zelamekî tenê ji ber ku lingên wî bedew û xweşik in.

Diogenes Laertios

Civak bê qanûnan nabe. Lê heke qanûn xerab bin, mirov di civakê de ji li derî wê bextreştir e.

Benjamin Disraeli

Bi peyvan serdestî li mirovan tê kirin.

Dema bixwazim pirtûkekê bixwînim, yekê ji xwe re dinivîsim.

Sê celeb derew hene: derew, makederew û statîstîk.

Ji kesekî re basa wî bi xwe bike, û ew dê bi saetan li te guhdar be.

Milovan Djilas

Dara jiyane herdem şên e; hemî teorî gewr e.

Belkî ez dogmatîk im, bi dogmatîkî dijî hemî dogman.

John Donne

Ti kesek ne girav e, bi xwe serbixwe; herkes beşek ji bejayiyê ye, parçeyek ji tevayiyê.

Fyodor Dostoyevskî

Hezkirin ne evîn e. Mirov dikare di heman demê de jê hez bike û binifirîne.

Pend jî dibêje: "Temen dirêj bûye lê aqil na."

John Dryden

Divê asin bê çemandin dema germ e; dema tu betal
ew dikare bê biriqandin.

Thomas De Quincey

Dost jî hindî dijminan talûke ne.

Alexandre Dumasê biçûk

Nîrê zewacê hind giran e ku divê du kes wî hilgirin.

Bob Dylan

ez naxwazim bibim bach. mozart. tolstoy. joe hill.
gertrude stein an james dean / ew hemî mirî ne.

Ibn Ebbas

Nivîsîn zimanê dest e.

Ti guneh ne mezin in heke mirov poşman bibe û
lêborînê bixwaze, û ti jî ne biçûk in heke mirov bi
serhişkî pê ve bimîne.

Zanîn bêhesab heye: ji zanînê giyanê wê bigirin û
derqepûşka wê bihêlin.

Tu hişmendiye li kû bibihîzî, bigire çimkî di ser hişmendana re kesên din jî dikarin tiştên aqilane bibêjin, wek çawan kesên ne tîravêj jî dikarin carinan bi hedefê bikevin.

Marie von Ebner-Eschenbach

Hevalên dilpak kêma in - yê wan dixwazin jî ne gelek in.

Axayê îradeya xwe û xulamê wijdana xwe be.

Em pirrî caran qencyê ji hev dixwazin tenê daku kêmasiyên me bikarin xweştir belav bibin.

Çi ye ku mirov gelek caran dibêjin bêaqilî ye? Ew aqildarî ye ya ew tê nagihin.

Yê bi azadiya vîn û îradeya mirovan bawer e, ticarî ne ji kesekî hez kiriye û ne jî kesek nifirandiye.

Efleton bn. Platon

Albert Einstein

Zikê vale ne şewirmendek baş ê siyasî ye.

Heke teoriya min a relatîviyê rast derbikeve, Elmanya dê min elman û Fransa min cîhanî

bihesibîne. Heke teoriya min şaş derbikeve, Fransa dê bibêje ku ez elman im û Elmanya dê bibêje ku ez cihû me.

Îmam Elî

Mirov wî tiştî dinifirînê nas nakin.

Du celeb roj hene: hin li alî te ne lê di ser de neçe, hin jî dijî te ne lê bênfire be: bi herduyan jî tu tê ceribandin.

Bawerî zanîna dil e.

Hêz û bawerî destbira ne û ti ji wan bê ya din nabe. Bawerî bingeh û hêz çavdêr e: ya bê bingeh be diruxe, û ya bê çavdêr be wenda dibe.

Yê ji xwe razî be, dê nefretên xelkê lê bibarin.

Dema dirêj jî dawiyê her kurt e.

Mirî saxan fêr dikin.

Hesûd bi te razî nabe ta yek ji we herduyan neyê kuştin.

Ji dijminan yê diwartirîn ew e yê dekûdolabên wî veşartî ne.

Koleyê xwestekên xwe bînirxir e ji koleyên rastîn.

Nizanim ka kîjan tehlîr e: mirina yê zengîn an jiyana yê feqîr.

Zanîn mîna agir e: ew kêr nabe heke jê bê wergirtin.

Li gunehên biçûk hişyar bin çimkî ew rê dibin ên mezin.

Ziman xizmetkarê aqil e.

Henry Havelock Ellis

Bo ku kesek bikare rêveberiya mirovan bike, divê piştî xwe bide wan.

Divê mirov şerm neke ji tiştî Xwedê şerm nekir biafirîne.

George Eliot

Lawir ji hevalan ên herî baş in - ne tiştêkî dipirsin, ne jî lomeyan dikan.

Ralph Waldo Emerson

Dawiya dawîn her qehreman dibe serêşî.

Mirov xwedayê kavihbûyî ye.

Her nûbûnek tenê rûpoşek e ku di nav re nûbûnek hê kembaxtir heye ku hê newêre navê xwe bide diyarkirin.

Erasmusê Rotterdamî

Hunera fêrisane ya peyivînê bi pirranî derewkirina hunerane ye.

Ez bi piştrastî dizanim ku dema nêçîrvan bên dike pîsatiya tajiye xwe, ew bawer dike ku bên dike misk û emberê.

Ebdullah el-Ermewî

Hezkirin û kêmasî bi hev re baştir e ji kerb û zengîniyê.

Xelîf Evdilmelik

Berê dema ez li nav zeviyan digerîm, li xwe hişyar bûm daku pê li kuliyan nenim lê niha waliyê min el-Heccac dibêje ku wî bi sedan mirov kuştine, û ne xema min e.

Bêdengî xewn e, peyivîn şiyarî ye.

Ludwig Feuerbach

Mirov çî dixwe ew e.

Bo dîn (ol) tenê tişta pîroz rast e, bo felsefeyê tenê tişta rast pîroz e.

Henry Fielding

Rojname her heman dirêj e, nûçe hebin an nebin.

Hema her bijîşkî (nojdarî, doktorî) êşek li ber dilî şîrîn heye.

F. Scott Fitzgerald

Hûn qehremanekî nîşanî min bidin, ez ê trajediyekê ji we re binivîsim.

Henry Ford

Pare mîna dest û piyan e - bi kar bîne yan dê hişk bibe.

Anatole France

Heke pêncî milyon jî pesna bêaqiliyê bidin, ew dîsan jî bêaqilî ye.

Dîn xizmetek mezin bo evînê kiriye ku ew kiriye guneh.

Li gor sirişt û tebîetê mirovan e ku bi hişmendî birame û bi bêhişî tev bigere.

Benjamin Franklin

Derbeyên biçûk dargûzên mezin dixin.

Ji dijminên xwe hez bike çimkî ew te ji kêmasiyên te agadar dikin.

Birs (Birç) serê xwe di mala yê dixebite re dertîne lê newêre tê bikevê.

Ew wisan xwenda bû ku bi neh zimanan dizanî bibêje "hesp", û wisan nezan bû ku bo siwarbûnê ji xwe re çêlek kirî.

Fredrick II ê Mezin

Heke bixwazim bajarekî ceza bikim, ez ê filozofan bikim serokê wî.

Kêm kes difikirin lê dîsan jî hemî dixwazin biryaran bidin.

Robert Frost

Nîv dinya ji mirovan ew kes in ku tiştekan wan ê gotinê heye lê nizanin bibêjin; nîva din ew in ku ti tiştekan wan ê bibêjin nîn e lê bêdeng nabin.

Thomas Fuller

Hemî dinya dîn e ji bilî min û te û carinan bawer dikim ku tu jî dîn î.

Zimanê wî hind dirêj bû ku karî pê stoyê xwe jê bike.

Heke qurûşekî bidî zirnevan daku lê bide, divê du qurûşan jî bidiyê daku bes bike.

Diz jî dikare bibe camêr, heke dizîkeriyê ew zengîn kiribe.

John Kenneth Galbraith

Ji dramaya enflasyonê tenê Hamlet kême.

John Galsworthy

Sernavên nûçeyan di rojnameyan de ducarî hindî bûyeran mezin in.

Mohandas Gandhi

Yê bixwaze bi dilê hemîyan bike, dê dawiyê bi dilê kesekî neke.

Charles de Gaulle

Ez gihame wê encamê ku siyaset gelek giring e lew divê ne di destê siyasetvanan de be.

John Gay

Mey û ereq zû dibe dost û heval.

Jean Genêt

Dil me diruxîne. Em qaşo serdestên qencyê ne lê di rastiyê de em koleyên miskînê û nermîçokiyê ne.

André Gide

Rengê rastiyê gewr e.

Xewa herî bedew jî xwe li ber şiyarbûnê nagire.

Pêşeroj, ax min çendî ji te hez dikir, ey bêsoz.

Qeşe bi awayek wisan li Mesîh xwedî derketine ku heke mirov bixwaze ji qeşeyan bifilite, divê Mesîh jî bi wan re biavêje.

Allen Ginsberg

Baş e ku hemî hukûmetên xerab diruxin / tenê
hukûmetên qenc nakevin / û hukûmetên wisan ta
niha nebûne.

Jean Giraudeau

Ji xwendina qanûnê baştir ti awa bo
dewlemendkirina xeyalan nîn e. Ti helbestvanekî
ticarî sirişt û xweza wisan bi azadî şirove nekiriye
wek ku dadwer (hiqûqnas) rastiye şirove dikin.

Johann Wolfgang von Goethe

Em ji gunehên xwe dibehecin, dema em wan di
kesên din de dibînin.

Armanca jiyane jiyane bi xwe ye.

Kerb û qehr hestek erjeng e, û divê mirov ji kesek
wisane, ê nikare biruxîne, neqehire.

Nikolay Gogol

Asteng çeng û baskên me ne.

Hertiştê dûrî aqil li dinyayê dibe.

De vêca were û bizane ka mirov çi ye! Ew ji Xwedê bawer nake, lê hema heke serê poza wî bixwire, qaşo dê bimire - ew ji hindê bawer dike.

Di dîroka mirovatîyê de gelek sedsalên tamam hene ku bawer dikim ji ber ku ne pêwîst in, dikarin bîn jêbirin.

Mirov tenê taybetmendiyeke xerab li rex neh taybetmendiyeke çenc hebe, mirov dê dîsan jî wek ehmeq û neqenc bê navandin.

Oliver Goldsmith

Heman felsefe di govê ve dikare siwariyek çeleng lê li rê siwariyek bêpê be.

Tenê bêaqiliya armancên me ji hebûna me bêwectir e.

Armanca rastîn a axiftinê ne diyarkirina lê veşartina daxwazên me ye.

Samuel Goldwyn

Her kesê diçe cem psîkiyatr, divê serê xwe bide vekolandin.

Ka em çend klîşeyên nû çêbikin.

Maksîm Gorkî

Navincî û dîn - îşte du tîpên nivîskarên îroyîn.

Baweriyek wisan, baweriyek mesîhane ku tenê çîna karker hêza giyanî diafirîne, ku tenê ew e xwêya xwarinê, baweriyek kembax û ruxîner e.

Herkes dizane ku pîrr diwartir e peyvan bike kirin ji ku kirinan bike peyv.

Baltasar Gracián

Pîrr normal e ku bo sererastkirina şaşiyekê çar ên din tîn kirin.

Graham Greene

Wêrekî û bistehî (cesaret) dikare nesaxiyek diwar a derûnî be.

Xewn hertim ji min re giring bûne: "baştirîn şadîkî û demboreya naskirî û pîrr erzan."

Robert Greene

Nikare bibe dizek baş yê ji sêdareyê bitirse.

Ernesto "Che" Guevara

Em şer naxwazin lê madem me dest pê kiriye, em êdî nizanin bes bikin.

Paavo Haavikko

Heke mirov bên ser hişên xwe, dê zerer û ziyaneke mezin çêbibe.

Behmenyar el-Hakim

Aqil heval e di tenêtiyê de.

Nathaniel Hawthorne

Ma çî zindan mîna dilê me tarî ye!

Friedrich Hebbel

"Ez xwe naxapînim." Aha ew e bextreşiya te. De hema carekê xwe bixapîne.

Gelek kes ji ti tiştî bawer nakin lê ji hertiştî ditirsin.

Bi birûskan dinya dikare bê ronkirin lê firne pê germ nabe.

Heinrich Heine

Divê mirov li dijminê xwe bibexşe lê ne ji berî ku ew li sêdareyê dabe.

Mixabin cemawer û girseya gel helbestvaniyê pirr kêr dinase, ew jî mîna helbestvanên me.

Xwedê dê li min bibexşe; karê Wî ye.

Claude Helvétius

Ti serdem nîn e ku bi awayekî serdemê pey xwe bi xwe nede kenandin.

Ernest Hemingway

Tiştê bi asanî tê nivîsîn, bi dijwarî tê xwendin.

Dijwar e mirov camêran fam bike.

Divê mirov tiştên xeyalî pêşkêş bike daku bikare rastiya bi temamî vebîşêre.

Ebu Henîfe

Dinya tenê çîrok e: lew çîrokek xweş be.

Herakleitos

Xweda û mirov nîrx didin wan ên di şer de ketî.

Lîstinên zarokan in helwestên mirovan.

Herodotus

Heke kesek hebe pêşniyaz bike û ferman bide ku divê her kes ji xwe re irf û edetên herî baş bibijêre, her miletek piştî li ser bifikire dê yê xwe bibijêre.

Abdus el-Herranî

Yê bi biharê şa nebe û bi bayê wê mest nebe û di nav boşiya gulên wê de dilê wî aram nebe, nesax e û hewcedarî derman e.

Hermann Hesse

Jiyana herkesî meşîna ber bi wî bi xwe ve ye.

Mirov lihevkirinek birjiwazî ye.

Hêz û sedestî dibe xezeb li yê armanca wî hêz û serdestî ye.

James "Wild Bill" Hickock

Keleş û talanker ne zêde xema min in. Dema çendekan ji wan dikujim, ên din hertim direvin.

Peter Hille

Tirsîna ji Xwedê henekkirina bi Xwedê ye.

Mirov dijît ta wenda dibe.

Ibn Hindû

Yê aqildar xwe bi wî tiştî nawestîne yê nikare, wê hêvî naxe ya nikare bi dest bixe û serê xwe naxe nav wan tiştan ên ne karên wî ne.

Adolf Hitler

Heke ez bi ser bikevim, nişên bên dê heyranî min bin û hema ti kesek dê nepirse ka bi çi awayan bi ser ketim.

Dil û mejiyê gel tenê neynika wê ye ya serok û serdestan bi raya giştî daye xwarin.

Cihûyan wijdan keşf kiriye. Ew jî mîna sinetkirinê tişteke pîs e.

Pasîfizm newêrekiya rûveşartî ye.

Eric Hoffer

"Rast" û "xelet" tenê aîdî zimanê me ne, ne aîdî rastiyê.

Çêkirina dîrokê bûye nesaxiya serdema me; pirtûka dîrokê vekirî dixwiye û herkesê bi bihayê du qurûşan zana dixwaze rûpelên wê biqulipîne.

Ne Mesîh mesîhî û ne jî Marx marksîst bû.

J. A. Hollo

"Jiyan me perwerde dike", Pestalozzi gotiye. Divê lê bê zêdekirin: "pirr hêdîka."

Oliver Wendell Holmes

Herkes ji me serleheng e, qehreman e, li roja bûna xwe, li daweta xwe û li taziya xwe.

Dema xwezayê nivîskar peyda kirin, amade kirin û patente kirin, ji bermayokan rexnegir çêkirin.

Horatius

Qencî di navbera du xerabiyên de ye.

E. W. Howe

Yek ji seyr û sosrettirîn tiştên vê dinyayê ew qedir û qîmet e ku mirovên bêkêr didin xwe.

Şerm nekin heke hûn nizanin li piyanoyê bidin, serbilind bin ku hûn nizanin.

Frank "Kin" Hubbard

Mêş qet ne hindî dixwiye zîrek e; ew tenê nikare kêmtir vizevizê bike.

Dema kesek dibêje: "Ne pare lê prensîp", mesele pare ye.

Çend kes li pişt serok hene ku divê bîn ber wî daku ew çavdêriya wan bike.

Sûdeyek ji te heye ku tu feqîr bî - bijîşk dema xwe bi başkirina te ve pûç nake.

Victor Hugo

Hertişt li ber serkeftinê ditewe, rêziman jî.

Azadî ji îroniyê dest pê dike.

Aldous Huxley

Ma em ji kû dizanin, pa belkî ev dinya doje û cehenema kesên ji dinyayek din be.

Henrik Ibsen

Siyaset giringtirîn tişt e di jiyane de - bo rojnameyan.

Hemî pêşketina ta niha xweavêtin ji şasiyekê ber bi ya din e.

Gunehek mezin e ku zanistvan heywanan îşkence didin, bila azmûnên xwe li rojnamevan û siyasetvanan biceribînin.

Robert Ingersoll

Dêrê hertim alaya talankeran hildaye.

Ti tiştêk mîna hindê gewer û qenc nîn e ku mirov bindestî hiş û aqilê xwe be. Heke rastî ji te bibe, yê biserketî tu bi xwe yî.

Bandora rastiyê li ser dîn mîna bandora bombeya dînamîtî li ser qeyserê Rusyayê ye.

Îsayê Mesîh

Pêşî qurmik ji çavê xwe derbîne û paşî qirşik ji çavê birayê xwe.

Jîr bin mîna maran lê bêguneh mîna kevokan.

Heke kor destê korî bigire, herdu dê bikevin kendê.

Mirar li kû be, qertal tîn wir.

Mehmûd Îsfahanî

Yê nerazî be, malê zêdetir ne dewlemendiyê lê tenê tengezariyê jê re tîne.

Heke malê xwe nedî hejaran jî, hema bila dilê te bi wan bişewite.

Ehmed ibn Îshaq

Hingê dema bînfirahiyê ye dema mirov nikare rewşê biguherîne.

Dijwar e mirov azad be heke bi ya edetên xwe yê xerab bike.

Huneyn ibn Îshaq

Yê vedixwe zikê vale yan birsî ganan dike, bi xwe
mirinê bi werîs bi nik xwe ve dikêşe.

William James

Ji jiyane natirsim. Bawer bikin ku jiyane hejî jîne ye,
û bi vê baweriyê ew dîtin dê bibe rastî.

Thomas Jefferson

Dostê zîyan lê hatî kirin kembaxtirîn dijmin e.

Hemî hêz û serdestî ya gel e.

Welat yê saxan e, ne yê miriyan.

Ez ji dîroka paşerojê zêdetir ji xewnên pêşerojê hez
dîkim.

Ew nîfş, ê dest bi şoreşê dike, kêman caran wê digihîne
encamê.

Di heman demê de, ku Yezdan jiyane da me, Wî
azadî jî da me.

Edetek zordestan heye: hin mirovan bi hin ên din
didin îşkencekirin.

Jerome K. Jerome

Ya herî baş ew e ku mirov rastiye bibêje, heke ne
bêqam derewkerek zîrek be.

Em bo noşîcaniya yê din vedixwin û canê xwe
diperritînin.

Samuel Johnson

Yê guh nede ser zikê xwe, guh nade ti tişteke din jî.

Bê wêrekî û bîstehiyê mirov nikare ti qenciyan bike.

Maria Jotuni

Heke em bibînin ka em çi ne, em ê êdî ne ew bin ka
em çi ne.

Roj çawan dest pê bike jî, bi êvar û şevê bi dawî tê.

Juvenalis

Sansûr qertalan berdide û êrişî kevokan dike.

Kî çavdêrî çavdêran e?

Rastgoyî tê spaskirin û birsîhiştin.

Franz Kafka

Wan pirtûkan, ên ku me kêfxweş dikin, em dikarin, heke pêdivî be, bi xwe jî binivîsin. Divê pirtûk bivirek be ku deryaya di me de qerisî bişkîne.

Ti kesek mîna wan, ên di kûrtirîn dogeh û cehenemê de ne, bi pakî nastrin; ew, a em dibêjin strana firîşteyan e, strana wan e.

Pirî caran biewletir e ku mirov bi bend û zincîran girêdayî û bestandî be li şûna azad û serbest be.

Ti tişteke nikare mîna fotografan mirov dilsar bike.

Immanuel Kant

Dema hatin ber deriyê biheştê û jê hat pirsîn: "Kî ji we dîndirist e?" yê cihû, yê file û yê misilman, heryekî û hemiyar bi yek dengî got: "Ez."

Konstantinos P. Kavafis

Lezandina bi çavkorî xeter e. Mirov li xebatên pêşdemî poşman dibe.

John Keats

Bedewî rast e, rastî bedew e.

Felsefe çengên firişteyan jê dike.

Heke helbest bi siriştî, wek pel ji darê diwere, pêk neyê, baştir e ku qet pêk neyê.

Ke'b

Hesûdî zinarek hilû û şematok e ku piyên zanayan jî lê ditehsin.

John F. Kennedy

Yên bi bidesxistina serdestî û serdaryê li piştta pilingan siwar dibin, dikevin devê wan.

Nepirse ka welatê te dikare bo te çi bike, bpirse ka tu dikarî bo welatê xwe çi bikî.

Soren Kierkegaard

Mirov dikare tenê ber bi paş ve jiyanê fam bike lê divê wê ber bi pêş ve bijî.

Kes piştî mirinê venagere. Kes bê girî nayê dinyayê. Kes ji me napirse ka em kengî dixwazin têkevin, kengî derkevin.

Sebra xwedayan nedihat lew wan mirov afirandin.

Aleksis Kivi

De vêca were û bi cewa rastiye bikeve nav gulistana
evînê! Ax! Ne ti camêrî ye.

Em li ser rêya rast in û em dê bigihin rastiye heke
em birizin jî.

Ti roj ne hind dirêj e ku şev nede pey.

Hema xwedê jî pê dikene ku diz ji dizî didize.

Kîsre

Mey sabûn e ya xeman vedişo.

V. A. Koskenniemi

Partî gorristan in. Karê bi wan maye ew e ku bîrdoz
û îdeolojiyê binax bikin.

Şer jibîrkin e; berî hertiştî tê jibîrkin ka çima şer
tê kirin.

Karl Kraus

Di serê vale de ciyê gelek zanîne heye.

Psîkoanalîz ew êş û elem e ya ew dibêje sax dibe.

Pyotr Kropotkîn

Jiyana mirovên ronakbîr tijî derewên li ser lihevkişî ye.

Johannes Krysostomos

Dojeh û cehenem bi serkuloxên qeşeyan hatiye kevirkirin.

Kongfuçe

Ji şaşiyên şerm neke.

Kembaxtirîn tirsonekî ew e ku mirov ya rast bizane û wisan neke.

Sê rê hene ku mirov dikare pê ve bigihe hişmendî û aqildariyê: rêya liserfikirîne ku gewertirîn e, rêya çavlêkirîne (texlîdkirîne) ku asantirîn e û rêya ceribandîne ku diwartirîn e.

Yê hişyar û sexbêr kêr caran şaşiyên dike.

Jean de la Bruyère

Pirraniya mirovan baştirîn beşa jiyana xwe bo xerabîgihandina kesên din bi kar tînin.

Mirov tenê sê bûyer di jiyana xwe de hene: ew dibe, dijî û dimire. Ew nabîn dema dibe, dinale dema dimire û ji bîr dike bijî.

Heke jiyana ne xweş, mirov xwe li ber nagire; heke xweş be, mirov xwe li ber nagire ku wê ji dest bide. Encam her eynî ye.

Yê nemerd û tema hemî malê xwe bi carekê ji dest dide - dema dimire.

Di dinyayê de tenê du awa hene ku mirov dikare pê hîlbikeve: zîrekiya xwe û nezaniya xelkê.

Jean de La Fontaine

Ti kes mîna hevalê nezan xeter nîn e, dijminê bîaqil pîr çêtir e.

Herkes bi asanî sanahî ji wî tiştî bawer dike yê dixwaze yan jê ditirse.

Em kêmasiyên xwe dixin paşberîkê û yên xelkê dikin pêşberîkê.

Ronald D. Long

Pêwîstiya mirov herdem bi rekehan nîn e. Raman jî dikarin me girtî bihêlin.

Charles Lamb

Yê gramek jî dînî û şêtî tê de nebe, bi kîloyan xerabiyên din tê de hene.

Wêje gulteyek bed lê gopalek baş e.

Laotse

Ew zengîn e yê bi para xwe razî.

Yê pirr berhev dike, pirr ji dest dide.

François de La Rochefoucauld

Me hemiyar hind şîyan û hêz heye ku xwe li ber belayên bi serê kesên din hatine bigirin.

Em li gor hêviyên xwe soz didin û li gor tirsên xwe bi cî tînin.

Dêbav şîretên qenc didin zarokên xwe ji ber ku êdî nikarin nimûneyên xerab bin ji wan re.

STANISLAW JERZY LEC:

Binere:

<http://www.geocities.com/kmehname2002/34/divari1.html>

Vladimîr Lenîn

Yek ji mezintirîn û xetertirîn tewanên şoreşê guherandina konkretê bi abstraktê ye.

Hêza edetê milyonan û dehan milyonan tirsaktirîn hêz e.

Şoreş li Îtalyayê û Rusyayê mîna hev nameşe.

Carl Gustaf af Leopold

Xwe bitewîne li ber yê dîn, lawê min, lê kûr, wisan kûr ku ew bişira te nebîne.

G. C. Lichtenberg

Amade me malê xwe bidim heke ji min re baş bê şirovekirin ka ew kirin bo kê hatin kirin ên bi fermî tê gotin ku *bo welat û niştiman* hatine kirin.

Hema ne gengaz e mirov pizot û pêtala rastiyê di nav girseyê re bibe bê ku riyê kesekî bişewitîne.

Yezdan jî di afirandiyan re tenê xwe dibîne.

Em li dinyayekê dijîn ku her qeşmerek gelek kesan dike qeşmer lê hişmend tenê kê m kesan dikin hişmend.

Yek ji mezintirîn peydake û keşfên vê dawiyê hiş mirov çêkiriye, bi baweriya min, ew huner e ku mirov wan pirtûkan rexne dikin ên ticarî nexwendine.

Ax, dê jiyana gelek kesan çend bextiyarane bûya heke karûbarên xelkê jî hindî karûbarên wan bi xwe kê m bala wan bikişanda.

Gorr baştirîn asêgeh e hemberî bahozên felekê.

Abraham Lincoln

Pirraniya mirovan hind bextiyar in hindî bixwazin.

Yê alîkarî dike, mafê wî heye rexne jî bike.

Xwedê ji mirovên sade hez dike lew Wî pirr ji wan afirandine.

Ez bo reşikan ti tiştî ji we naxwazim ji bilî hindê ku heke hûn ji wan hez nekin jî, bela xwe nexin serê wan. Heke Xwedê piçek dabe wan, hema wê piçekê ji wan re bihêlin.

Ez nizanim ka bapîrê min kî ye lê pirrtir bala min dikişîne ka neviyê wî dê bibe çî.

Mirov hêvî dîkin ku bikarin bi herherî bijîn. Lê di heman demê de gazinan dîkin ku nizanin ka çawan semî û yekşema xwe derbas bikin.

John Locke

Şik ji helwest û ramanên nû tê birin û dijberiya wan tê kirin, û bi pirranî sedem ew e ku ew hê nebûne helwestên giştî.

Jack London

Evîna romantîk çêkîrok e û dijî pergal û sazimana sirişt û xwezayê ye.

Soyalîzm ne ti pergalek îdeal e ku armanca wê bextiyarkirina hemî mirovan be. Armanca wê ew e ku hin nijadên lêzimî hev bextiyar bike, wan nijadên jorîn bihêz bike daku ew bijîn û serdestiya dinyayê bikin ta ku nijadên bêhêztir, lawaztir bitelifin û bimirin.

Henry W. Longfellow

Spêde çend nêzîktir be, şev hind tarîtir e.

Li şûna mirov ravebike ka çima tişteke bi nebaşî kir, dikare zûtir wê bi başî bike.

James Russell Lowell

Kompromîs sîwanek baş lê banek bed e.

Ya herî dijwar ew e ku mirov xwe li ber wan belayan bigire yê ticarî bi serê mirovî nayên.

Luqmanê Hekîm

Kurê min, bila taybetmendiyên xerab ên birayê te nebin rêgir li ber baskirina taybetmendiyên wî yê qenc.

Martin Luther

Derew mîna gog û gulmiçka befrê ye: çend dagerînî, hind mezintir dibe.

Ji ramanan gumrik nayê standin.

Sê seyên har hene: bêminetî, pozbilindî û hesûdî. Kesê ev her sê se wî bigezînin, mala wî wêran bû.

Dinya mala Şeytan e. Kû ve biçî jî, dê rastî xwediyê malê bê.

Dinya mîna gundiyek sermestbûyî ye: ji aliyekî li ser kurtan rast bikî jî, di aliyê dî de dikeve.

Yezdan bênfîre, baldîrêj û dilovan e ku dikare wisan deng neke û bi aramî lê binere ka zalim û zordar çi dikin û wan cezane kirî dihêle. Ez nikarim.

Bextiyarî ji bextreşiyê pirrtir mirovan diruxîne.

Niccolo Machiavelli

Heke mirov tê bikoşe hertim qencyê bike, dê di nav koma boş û mişe ya xerabîkeran de têkçûyî bimîne.

Ti tiştêk hindî merdî û camêriyê mala mirov kembax nake çimkî heke wan bikî, dê hêdî-hêdî derfet û delîvên kirina wan ji dest bidî.

Henry Mackenzie

Ji hemî cilan, ên pozbilindî xwe pê diniximîne, sernermî ji hemiyên zêdetir dilê min reş dike.

Maurice Mackenzie

Paşeroj hertim li vir e.

Ez zarok di xew diçim û pîr şiyar dibim. Em li dorberî landik û dergûşanê diçerixin û ha dibînin ku em li ber gorra xwe ne.

Norman Mailer

Bila her nivîserî maf hebe derewên xwe vebibêje.
Aha ew e azadiya çapemeniyê.

Rûyê rastgo dikare rast be yan jî sexteyek hostane
be.

Xavier de Maistre

Neynik herdem bêalî û rastgoyane gulên ciwaniyê û
qurmiçkên êxtiyariyê diteyisîne bê ku galteyan bike
yan me navdar bike. Neynik tekane şêwirmenda
mezinan e ya rastiyê dibêje.

Vladimîr Mayakovskî

Dixwazim qelem wek nişterê bê hesabandin.

Tenê "em ji we fam nakin" ne ti gazin û lome ye.

Vladimîr Mayakovskî. Trajedî. Ji pênuşa Vladimîr
Mayakovskî.

André Malraux

Hemî huner serhildan e dijî qedera mirovan.

Rastî diselimîne ku ne teoryên marksîstî lê
Nietzsche rast digot - wî digot ku sedsala 20ê dê
bibe dê bibe sedsala şerên neteweyî.

Mao Zedong

Leşkerê bê çande leşkerek nezan e, û leşkerê nezan nikare dijmin têk bibe.

Yê komunîst divê hevalê cemawer û girseya gel be, ne serokê wan, divê mamosteyek bêwestan be, ne siyasetvanek bûrokratîk.

Don Marquis

Heke kesek bibêje ku malê xwe bi xebatek dijwar berhev kiriye, jê bipirse: "Bi xebata kê?"

Raman ne berpirsiyar e hemberî wan ên ji wê bawer dikin.

Helbestvanî ew e ya Milton dît dema kor bû.

Nivîsîna dîwana helbestan mîna hindê ye ku mirov gulekê ji çiyayek bilind biavêje geliyekê û bendewarî dengê ketina wê bimîne.

Groucho Marx

Min wêneyê xwe nîn e lê dikarim şûnpiyên xwe bidim we. Ew li qata jor di goreyên min de ne.

Karl Marx

Qet nebe, tişteke misoger û esehî ye, ew jî ew e ku ez ne marksîst im.

Gelê gelan kole dike, nîr û zincîrên xwe bi destê xwe çêdike.

Sererastnekirîhiştina şaşîyan rêxweşkirina li ber bêaqîliya ronakbîrî ye.

Dîn tilyaka gel e.

Nezaniyê ticarî alîkarî kesekî nekiriye.

Pare hemî xwedayên mirovan ji ser text û tacan diavêje û wan dike malê firotinê.

Ne xweş e mirov xulamîyê bike, heke bo azadiyê jî be, û li şûna bi mîrkut, bi derziyê şer bike.

Somerset Maugham

Mirov dawaya rexnegiriyê dikin lê tenê pesnan dixwazin.

André Maurois

Bazirganî têkilkirina şer û werzişê ye.

Hertiştê bi daxwazên me re lihevkerî be, ji me re rast dixwiye. Hertiştê berevajî hindê me dienirîne.

Tekane tiştê tecrûbe me fêr dike ew e ku tecrûbe me fêr nake.

Marshall McLuhan

Tiştê em wek realîzmê dihesibînin ji rusiyan re fantaziya pak e.

Enes ibn Melik

Bixwînin, xweh heke hûn neçar bimînin bo hindê biçin Çînê jî çimkî xwendekarî erkê her misilmanî ye.

H. L. Mencken

Guneh e ku mirov bawer bike ku xelk xerab e lê kêman caran şaşî ye ku wisan bawer bike.

Li vê dinyayê zelam bi gelek awayî ji jinan di rewşek baştir de ne. Yek, zelam derengtir dizewicin. Du, zûtir dimirin.

Dijwar e bê bawerkirin ku kesek rastiye dibêje heke mirov bi xwe dê derew bikirana heke li ciyê wî bûya.

Dêr ew cî ye yê kesên ticarî neçûne biheştê basa wê
dikin ji wan kesan re yên dê ticarî neçinê.

Nojdar ji êşên çermê leşî hez dikin: ne sax dibî ne jî
dimirî.

Çend pîrtir dibim, kêmtir bawer dikim ku pîrî bi xwe
re aqilmendiyê tîne.

Ka gorristana xwedayên mirî?

Heke siyasetvan bibihîze ku hilbijêrên mirov xwer
hene, ew dê soz bide wan ku xwarina bi dilê wan jê
re peyda bike.

Mihemed Pêxember

Ew bihêz e yê bikare xwe.

Serokê gel divê xulamê gel be.

Kirin li gor armancan!

Yê me bixapîne ne ji me ye.

Yê şîretan bipirse dê neruxe.

Ji temahiyê xerabtir êş nîn e.

Yê navîn ji sêyan ê herî baş e.

Ew ne biîman e yê ziktêr dinive û cîranê xwe birsî
şiyar dihêle.

Dilê pîran jî mîna yê ciwanan du tiştan dixwaze:
jiyek dirêj û gelek pare.

Yê derd dişîne, dermanê derd jî dihinêre.

John Stuart Mill

Ji xwe bipirse ka tu bextiyar î, êdî tu dê ne bextiyar
bî.

Zewac tekane şeweyê koletiyê ye ku li gor qanûnên
me azad e. Êdî ti *kole* nîn in ji bilî *xatûnên* malan.

Ma ticar hêz an serdestiyek hebûye ku li ber wan
kesan nesiriştî û neheqî ye yên ku wê hêzê bi rê ve
dibin.

Şaşiya asayî ya sosyalîstan ew e ku ew li ber çav
nagirin ku mirov jixwe sersar in.

Henry Miller

Mirov, ên ji ti tiştî bawer nakin, berg û cildên zanistî
li ser wan xwedayan dinivîsin ên ticarî nebûne.

Dil e serdestî dinyayê, ne mejî.

Şeref e ku mirov xwe di ber tişteki de bike cangorî,
lê mirî nikarin ti bikin.

Heke em hema bikarin rojnameyan bitelêfin, ew
gavek mezin e ber bi pêş.

Heke mirov dev ji hindê berbidin ku ew dê rojekê
bibin xweda, ew dê bibin kirmik.

John Milton

Rewa ye ku heq û hiqûqet ji zordest û serokên xerab
bê derxistin û ew ji serdestiyê bîn avêtin û bîn
kuştin.

Baştir e mirov serbest be li Dojehê, ne bindest li
Biheştê.

Helmuth von Moltke

Aştiya herherî tenê xewn e, û ne xewnek xweş jî.

Michel de Montaigne

Nojdar ne kêfxweş e bi saxlemiya dostên xwe.

Baş dizanim ka ji çi direvim lê nizanim ka li çi
digerim.

Ax çend tişt duh baweriyên dînî bûn û îro çîrok in.

Jiyan xewn e: dema em dinivîn, em şiyar in, û dema em şiyar in, em di xew de ne.

Montesquieu (Charles du Secondat)

Şêt û dîn carinan di şêtxaneyan ve tîn girtin daku bi yê li derve bîn bawerandin ku ew ne dîn in.

Cidî bextiyariya bêaqilan e.

Gel herdem jî qanûnên xwe diwartir berevaniya edetên xwe dike.

Gavekê rastî ye, gavekê şaşî.

Zalimtirîn zordestî ew e ya li ber sîbera qanûnan û li pişt rûpoşê dadê tê kirin.

Henry de Motherland

Dema rexnegir nivîskarî dixeyidîne, ew nirxandin e.
Dema nivîskar rexnegirî dixeyidîne, ew îftîra ye.

Sir Thomas More

Qertal û meymûn jî zarokên xwe jî hemî yê din delaltir dihesibîne.

Ebdillah ibn el-Mubarek

Şaşıyên zimanî di peyivînê de kirêttir in ji rûyê girrewî.

Mucahid

Heke mamoste ji şagirtên xwe re ne dadperwer be, ew jî ji zordestan e.

Ce'fer ibn Muhemmed

Baştir e poşman bibim ku min bexşand, ne ku min ceza kir.

Wehb ibn Munebbih

Yê bê sedem pesna te bide, dikare bê sedem te lome jî bike.

Ibn el-Muqefe'

Heke te bihîst ku hevalê te tişteki dibêje yan tişteki dike ku kêfa te jê re tê, wê gotinê neke ya xwe. Bes e ku tu wê gotinê ji bîr nekî û ji xelkê re bibêjî û diyar bikî ka ya kê ye.

Se'îd ibn el-Museyyeb

Baştir e ku serok di efûkirinê de, ne di cezakirinê de şaş bibe.

Robert Musil

Pêşketin dê pirr baş ba - bes heke bisekiniya.

Alfred de Musset

Jin mîna sîberê ye: heke bixwazî bigihiyê, ew direve, heke jê birevî, ew dide pey te.

Benito Mussolini

Heke hertişt baş bimeşe, piştî sî salên din li her meydanekê dê peykelek min hebe, û evîndar dê bibêjin: êvarê saet heşt li ber peykelê Mussolini.

Xelîf ibn el-Mu'tez

Zana li herderê xerîb in çimkî nezan li herderê pirrtir in.

Yê hesûd bi xwe cezayê xwe ye.

Heke tu zana bî, nefikire ka çend kes ji te kêmtir
zana ne lê ka çend ji te zanatir in.

Fesadker pirek e ku dibe xerabiyê.

Rûyê bexşandinê bi lomeyan kirêt neke.

Zanîn bê kirin mîna dara bêfêkî ye.

Derewker ji hindê diyar e ku dixwaze sond bixwe
tevî ku kesekî hêvî jê nekiribe jî.

Hind berz û bilind be ku xwe pozbilind neke.

Hêvî xweşheval e: heke wê bi dest nexî jî, te lezet ji
bendewariya wê dîtiye.

Yê şîretan dipirse li ser rêya biserketinê ye.

Dilê yê hişmend kela nehîniyan e.

Heke bi dostanî û xweragiriyê negihî hêviyên xwe,
dê bi çi bigihiyê?

Guhdarê fesadkeran jî yek ji fesadkeran e.

Zanîna mirov ûcax û dûndeha wî ya her-sax e.

Derfet zû diçe lê hêdî vedigere.

Zimanê yê nezan kilîlê ruxandina wî ye.

Kerba yê bêhiş ji gotinên wî, kerba yê bihiş ji kirinên wî diyar e.

Hişmendiya katib di serikê pênuşa wî de ye.

Ne herkes, ê sozên delal dide, wan bi cî tîne.

Heke şaşî neba, rastî dê ne ronahî ba.

Jiyan bi emanet dide û emanetê xwe dîsan dixwaze:
yê bi dilxweşî nede, dê bi zorê bide.

Yê xerab ti qencyê di kesên din de nabîne ji ber ku bi çavên giyana xwe li wan dinere.

Şîreta dost ders e, ya dijmin lome ye.

Napoleon Bonaparte

"Nabe" peyvek e ku tenê di ferhenga nezanan de heye.

Welat çend dîndartir be, li wir pirrtir guneh tên kirin.

Pablo Neruda

Ax, xwezî bi dilopek helbestê yan evînê me bikariya kerba dinyayê vebimirînin lê tenê şer û dilê bibiryar dikarin wisan bikin.

Dixwazim bi te re wê bikim a bihar û dargilyaz bi hev re dikin.

Ez dogm di bin kefşî ve nagerim daku wê li serê yekî bidim.

Hesûdî dikare bi xwe pîşe û mihne û meslek be.

Friedrich Nietzsche

Mirov bi tenê be, dê xwe bi xwe bixwe; di nav xelkê de be, ew dê mirovî bixin. Bibijêre!

Jin şaşiya *duyem* bû ku Xwedê kir.

Bê muzîk jiyan dê şaşî ba.

Divê mirov neçe dêrê heke bixwaze bên bike hewayê paqij.

Di rewşên aştî û aram de mirovê şerxwaz êrişî xwe dike.

Yê dijî zordaran şer dike, bila hişyar be ku ew bi xwe pê ve nebe zordar.

Di her partiyê de kesên wisan hene ku zêde bi dilsozî îdeolojiya partiyê îlan dikin û wiha dibin sedema ku kesên din ji partiyê vediqetin.

Ramana xwekujiyê xemrevîniyek xurt e: bi wê mirov gelek şevên nexweş diborîne.

Dînî û dûraqilî di takekesan de kême - lê di koman,
partiyên, serdeman de normal e.

Bêaqilî û xayînî zêde dibê - ew jî beşek ji
"pêşketinê" ne.

Divê parsek û xwestok bînin telifandin. Nexweş e
mîrov bide wan û nexweşê nediyê.

Pêwîstiya hema her siyasethanî carinan wîsan pîr bi
mîrovek rastgo heye ku ew mîna gurê bîrsî xwe
werdike nav mexelê pez lê ne daku beranê girtî
bixwe lê daku di nav piştê wî ya têrî re xwe
veşêre.

Û pa çî bû ku pakiya keçikê parast? Hewara wîdana
wê? Na, na. Dengê çîran.

Mîrov bi tenê hind xemgîn bû ku neçar ma kenîne
peyda bike.

Nûşîrwan

Betalî ramanan radike, raman serhildanê.

Li wî warî bi çî nebe yê ev pênc tişt lê nebin: serdarê
bihêz, dadgerê dadperwer, bazargeha geş, nojdarê
(bijîşkê, dixtorê) xwenda û ava diherike.

José Ortega y Gasset

Mirovên garranî zîtkan diavêjin dema aqilê wan nameşe.

George Orwell

Gotinên siyasî yên serdema me bi pirranî ji sloganên bi hev ve girêdayî pêk tên.

Hemî mirov wekhev in lê hinek ji yên din wekhevtr in.

Azadiya giyanî ew e ku mirov azad be tiştên dibîne, dibihîze û hest pê dike zêde bike û neçar nebe hest û rastiyên xeyalî çêbike.

Hemî katolîk û komunîst bawer dikin ku mirov nikare di heman demê de hem rastgo û hem jî jîr be.

Thomas Paine

Qeşe û sihirbaz endamên heman sendîkayê ne.

Niştimanê min dinya û dîne min qencîkirin e.

Samuli Paronen

Feqîran hemî şerên dinyayê kirine, hemî ew şer dijî feqîran kirine.

Pirraniya aqil bi tiştên pûç ve xerc dibe.

Dinya tijî ye ji kirinên kesekî nekirî.

Kamiranî nikare bê Fînlandayê, jê re xanî nîn e.

Qanûn û fermanên herî dijwar li wir in ciyê talanker
û mirovkuj qanûndaner û femandêr in.

Heke rastgiran wek dibêjin bikira, ew dê çepgir ban.
Heke çepgiran wek dikin bigota, ew dê wek dilê
rastgiran bipeyivîne.

Hemî kole naxwazin azad bin, pirraniya wan tê
dikoşin bibin axa.

Mirov di deriyên vekirî re dikevin diktatoriyê. Derî
tên girtin. Tenê bi şkandinê mirov dikarin
derbikevin.

Şeytanê reben: şehîdê nepîroz.

Blaise Pascal

Ne baş e ku mirov zêde azad be. Ne baş e mirov
bigihe her tiştê bixwaze.

Hemî mirov eslen hev dinifirînin.

Heke hemiyan bizaniya ka çi basa wan tê kirin, dê li
dinyayê çar heval neban.

Exlaqê rastîn bi exlaq dikene.

Mirov rûl e, naziktirîn rûla siriştê, lê ew rûl dirame.

Tenê du celeb mirov hene: mirovên dadperwer ên xwe gunehkar dihesibînin, û mirovên gunehkar ên xwe dadperwer dihesibînin.

Dema em hazir bin, kes wisan basa me nake wek dema em ne li wir bin.

Min dixwest hevokek ji min revî binivîsim lê li şûna hindê dinivîsim ku hevokek ji dest min revî.

Mirov wisan bêçare dîn in ku heke kesek ne dîn be, ew jî tenê şêweyek nû yê dîniyê ye.

Dil sedemê xwe heye yê aqil nas nake.

Heke bixwazî xelk bi qencî li ser te bifikirin, bi qencî basa xwe neke.

Dinya tijî ronahî ye bo wan ên dixwazin bibînin û tijî tarîfî ye bo wan ên dixwazin nebînin.

Borîs Pasternak

Siyaset ti tiştî nade min. Ez ji wan kesan hez nakim ên hemberî rastiyê sersar in.

Giyangarranî penageha bêbehreyan e - vêca ew dilsozên Slovyev, Kant an Marx bin.

Heinrich Pestalozzi

Bi sedan kes şûrên xwe, bi bi hezaran kêrên xwe dihesûn lê bi dehan hezaran mirov mejiyê xwe kuh dihêlin ji ber ku wî bi kar naînin.

Sándor Petoti

Xem çi ye? Derya ye. Pa şadî? Dilopek di hemêza wê de.

Pablo Picasso

Huner ew derew e ya me di rastiye digihîne.

Li ber gelean çande û kultûr ew e ku xaniyek nûjen tijî tiştên kevnare bikin.

Di rastiye de Yezdan jî hunermend e. Wî zerafe, fil û pisîk afirandine. Wî ti stîlek rastîn nîn e. Ew jî tenê xwe diceribîne.

Ez lê nagerim, ez dibînim.

Platon

Aha ew kes bîaqil bû ye rabû Xwedê çêkir.

Beden gorra giyanê ye.

Mezintirîn bêdadî dadperweriya qestayî ye.

Nerîna bi çavek wekhev li kesên newekhev
newekheviyê peyda dike.

Plutarkhos

Ew pend rast e ya dibêje: bi seqetan re mirov fêrî
kulekiyê dibe.

Tevî ku kurik bo kêfa xwe keviran li beqan didin,
beq ne bo kêfa xwe dimirin.

Edgar Allan Poe

Mirov min dîn dihesibînin lê hê nehatiye
çareserkirin ka dînî gewertirîn jîrî ye yan na.

Channing Pollock

Rexnegir kesên bêpê ne yên mirovan fêrî bezê dikan.

Alexander Pope

Şaşbûn mirovaneyî ye, lêborîn yezdaneyî.

Di dîrokê de zêdetir nimûneyên seyên dilsoz ji mirovên dilsoz.

Jacques Prévert

Ey Yezdanê tu li erş û esmanan / li wir bimîne / û em jî dê li ser rûyê dinyayê bimînin.

Pierre-Joseph Proudhon

Demokrasî kêfiya makeqanûnî ye.

Marcel Proust

Her tiştê mezin li vê dinyayê dîn û şêtan kiriye; ew bûn ên olên me damezirandin û şaheserên me afirandin.

Pubilius Syrus

Jiyan bi xwe kurt e lê bela wê dirêj dikin.

Dadiya bêsinor hema hertim neheqiya bêsinor e.

Deynê biçûk dike heval, deynê mezin dike dijmin.

Yê hesûd tenê qencyekê dike: dimire.

Yê newêrek dibêje ku sexbêr e.

Pythagoras

Bêdeng be yan tiştekek hêjayî gotinê bibêje.

Ibn el-Qirriye

Peyva nivîskî li herderê, li hemî deman tê xwendin û ew li hemî zimanan tê wergerandin lê peyva devkî ji guhên guhdar dûrtir naçe.

Tebit ibn Qurre

Xwarina kêmbedenê rehet dike, gunehên kêmbedenê didin giyanê, xemên kêmbedenê aramiya dil in û axiftina kêmbedenê bîvedana ziman e.

Bo pîremêran ti tişt ne hindî xwarinçêkerên jêhatî û jinên delal bela ne çimkî hingê ew gelekî dixwin û nesax dibin, gelekî digên û pîr dibin.

Wilhelm Raabe

Niha gulên dibin ciyê berê tif dibirinê.

François Rabelais

Nezanî maka hemî şaşiyên e.

Wilhelm Reich

Yê kulek dikene dema yê beza dikeve.

Ernest Renan

Xewnên me baştirîn û xweştirîn beşa ji me ne. Di wan de em herî zêde xwe bi xwe ne.

Jules Renard

Li şûna mirov ji kesûkarên xwe hez bike, bêserêştir e ku mirov ji Yezdan hez bike; erzantir e.

Elî ibn Remses

Danûstandin gelek aqilan digihîne hev.

Will Rogers

Hertişt xweş e heke bi serê kesek dî bê.

Çawan em dikarin bibêjin ku şaristanî pêş nakeve tevî du ku her şerî de bi awayek nûjentir mirov tên kuştin.

Ez ti henekan nabêjim - tenê çavdêrî hukumetê me û rastiyan radigihînim.

Hindî zêdetir li ser siyasetê bixwînî, amadetir î îtîraf bikî ku her partî ji ya din xerabtir e.

Dewletên Yekbûyî yên Amerîkayê di ti şerî de têk neçûye û di ti danûstandinan de bi ser neketiye.

Jean-Jacques Rousseau

Mirov azad hatiye dinyayê, û li herderê zincîrkirî ye.

Azadî ne fêkiyê her kişwer û avûhewayê ye ler ne berdestî hemî mirovan e.

Mirovo, li yê xerabîkar negere: tu bi xwe yî.

Ez ji pirtûkan hez nakim: ew me fêr dikin bipeyivin ji wan tiştan ên em tê nagihin.

Heke ez serok an qanûndaner bam, min dê wexta xwe neboranda bi hindê ku fermanan bidim daku tişteke bê kirin. Min dê bi xwe bikira yan ez dê bêdeng bam.

Yê bêaqil jî difikire lê piştî ku dixebite.

John Ruskin

Hin kole bi pare, hin jî bi nazdariyan tîr kirîn.

Bertrand Russell

Tevî ku hemî pispore hemfikir bin jî, dîsan jî dibe ku ew şaş bin.

Ev jî serdema şerên olan e lê vê carê navê ol "îdeolojî" ye.

Di demokrasîyê de dîn û şêt hildibijêrin, di diktatorîyê de ew hukumdar in.

Antoine de Saint Exupéry

Şer ne macera ye. Şer nesaxî ye.

George Santayana

Yên paşeroj ne li bîra wan be, neçar in wê dubare bikin.

Fanatîzm ew e ku têkoşîna xwe xurttir dike dema armanca xwe ji bîr kiriye.

Friedrich von Schiller

Herkes bi serê xwe hinekî jîr û hişyar e lê dema em li kom û girseyan dinerin, hemî dûrî aqil in.

Kelemçe ji polat be yan ji armûş (hevrişm), her kelemçe ye.

Carl Schmitt

Diktatorî demokrasîya rastîn e.

Arthur Schopenhauer

Em kême caran difikirin ka me çi heye lê em hertim serê xwe pê ve diêşînin ka çi ji me kême e.

Li parzemînên din meymûn hene. Lê em jî bêpar in: li Ewropayê fransî hene.

Felek karteyan têkil dike û em dilîzin.

Tenê guherîn berdewam e.

Sir Walter Scott

Bo yê newêrek û biguman ti tişt ne gengaz e çimkî wisan dixwiye.

Ibn es-Semek

Heke sê tişt neban, dê ticarî şûr bi kerb ji kevlanê nehata kişandin: qumaşên delal, rûyên xweşik û xwarinên çêjdar û bitam.

Lucio Seneca

Asta dawîn a şerpezetî û tengezariyê ew e ku mirov hingê jî ditirse dema dikare bihêvî be.

Yê xwe radestî tirs û xofên hewante bike, dê bikeve ber ên rastîn jî.

Heke yê tewanker bê efûkirin, ew dê herdem ji efûker bişik be.

Bejnbest biçûk e heke li serê çiya be jî. Girs jî girs e heke di binê bîrê de jî be.

Koletî kêr kesan berbend dike, pirranî kes bi xwe xwe berbend dikin.

Di hertiştî de sedema ken an girî heye.

Kêmasiyên kesûkarên me li ber çavên me ne, yên me bi xwe li pişt pişt me ne.

William Shakespeare

Çav xwe nabîne heke ne di tişteke din re biteyise.

Heke her kes bigiha heq û mafê xwe, kes dê bê lêdan nemaya.

Mala te, şans çi qehbok e, ti tiştî nade feqîran.

Tirsonê gelek caran dimirin berî mirinê, wêrek tenê carekê tam dikin mirinê.

Wey li wî yê dereng poşman dibe.

Xwehezî ne gunehek hindî xwebiçûkdîtinê mezin e.

Hişyarî xwemezinkirinê be; firîşte jî pê ketin.

Bo berjewendiya xwe şeytan dê încilî jî werbigêrîne.

Kerê mejîreş bi lêdanê jî nalezîne.

Di guhê yê bêaqil de gotina yê bîaqil di xew diçe.

Dema xwe ji xerabiyekê vedî, yek din bi ser te de tê.

Dilsozî bi kirinan e, ne bi gotinan.

Em dizanin ka em çi ne lê em nizanin ka em dê bibin
çi.

Dîn, evîndar û helbestvan her sê aşopboş in.

Xwedê ne gotinan lê dil ji te dixwaze.

Spasiya herdemî - ew e meaşê feqîran.

Peyivîn tenê pifîn e.

Yê îsal bimire, ne pêwîst e sala bê bimire.

Ji hemiyar hez bike lê bi kêman bawer be.

Dema xem t n, ew ne bi ten  dimeŝin m na s xuran
l  bi ref   garran t n.

G. B. Shaw

D n li herder  hene, li ŝ txaneyan j .

Ten  d nek (olek) heye, tev  ku sed ŝ we j  hene j .

Bextiyariya tevtemen ! Ti benderuhek d  xwe li ber
negire: d  cehenema serdinyay  be.

Qayde   r çika z r n: ti qayde   r çik n z r n n n in.

Ez ate st im, mala Xwed  ava.

Huner tekane mamoste ye, d v iŝkencey  re.

Ez cam r im: debara xwe bi ŝelandina hejaran dikim.

P. B. Shelley

Mirov k masiy n xwe z tir di kes n din de dib ne.

Ibn S nan

Ber  xwe bide xwe bi xwe daku xelk k masiy n te ji
te bi xwe baŝtir nas nekin.

Adam Smith

Mirov heywanek bazirgan e; ti heywanek din wisan nake - se jî hestiyan bi hev naguherînin.

Sydney Smith

Cerrahî pêwîst e ta ku mirov bikare henekekê bixe serê skotiyan.

Sokrates

Mirov! Xwe binase, ew destpêka hemî hişmendiya jîyanê ye.

Aleksandir Solyenîtsin

Ax li wî miletî yê zordarî li wêjeya wî tê kirin. Ew ne tenê talankirina azadiya gotinê lê zincîrkirina dilê wî, fetisandina bîra wî gelî ye.

Herbert Spencer

Îbadetê qehremanan herî zêde li wir heye yê azadiya mirovaneyî hatiye bînirxkirin.

Baruch Spinoza

Tişt a tu ji yê din re hêvî nekî, ji xwe re jî hêvî neke.

Vîn û hiş ango îrade û aqil heman tişt e.

Charles Spurgeon

Ta rastî sol û pêlava xwe dike pê xwe, derew li dor dinyayê digere.

Ji du xerabiyên tiyan nebijêre.

Stalîn

Divê stoyê Şeytan bi şûrê wî bi xwe bê qetkirin.

Her roj li sosyal-demokratên bixin.

Carekê qijereşkê jî sorgul dît lê ew nayê wê wateyê ku qijik bilbil e.

Stendhal (Henri Beyle)

Bistehî ango wêrekî ew e ku mirov biwêre xerabiya biçûktir bibijêre, çend xerab be jî.

Adlai Stevenson

Siyasetvan ew kes in ên devbeş nêzî her pirsgerêkê dibin.

Robert Louis Stevenson

Mirov afirandiyek e ku ne tenê bi nan lê herî zêde bi dirîşm û sloganan dijî.

Em çend zêdetir pal bidin aqilê xwe, em hind kêmtir ji jiyane fam dikin.

Herkes bi firotina tişteki dijî.

Zalimtirîn derew pirrî caran bi bêdengmanî tên kirin.

Diyar e siyaset tekane kariyer e ku mirov dikare bê perwerde bigihîyê.

Max Stirner

Dewletê herdem tenê armancek heye: takekesan bisinor bike, wan girê bide, bindest bike, berjewendiyên hevbeş deyne pêş ên takekesan.

Em dijminên hev ên jidil in, ez û dewlet.

Rojbaş Ez!

el-Muhelleb ibn ebi Sufre

Bexşandeyî baştirîn taybetmendiya mîr e.

Jonathan Swift

Kes ne hindî wî kor e yê naxwaze bibîne.

Nazdarî lezeta ehmeqan e.

Kêm heywanên har û dirrinde hindî mirovên lewçe tirsnaq in.

Dema bilîmet dahiyek rastîn tê dinyayê, ji hindê diyar e ku hemî ker dijî wî bûne ye.

Henek core neynikek e ku temaşevan pirrî caran rûyê her kesî tê re dibînin, ji bilî yê xwe.

Qanûn mîna tevn e, mêş dikevinê lê stêng û zirkêtk tê re derbas dibin.

A. C. Swinburne

Xerabiyê got Qencyê: birako.

Mehmûd Şaristanî

Dijwartir e mirov xwe rabigire ji xerabiyên jê hez dike ku xwe rabigire li ber ên jê hez nake.

Se'diyê Şîrazî

Heke hişyarî li dinyayê nemîne jî, kes dê şikan ji xwe nebe ku bi xwe bêhiş e.

Deh mirov dikarin ji sêniyekê bixwin lê du se jî nikarin li ser kelexek mirar li hev bikin.

Gel leşkerê padişahên dadperwer e.

Cudatiyek mezin di navbera wan de heye yê evîndar li ber dilî ye û yê çav li derî ye.

Ji wî bitirse yê ji te ditirse tevî tu bikarî di cengê de zora sed wek wî bibî jî.

Bi dizîkî basa wî tiştî neke yê nikarî basa wî bi serbestî jî bikî.

Heke pisîk nikare bireve, ew amade ye çavên piling derbîne?

Heke her şev Şeva Qedirê bûya, Şeva Qedirê dê bêqedir bûya.

Feqîr û zengîn mehkûmên vê herriyê ne, û yên dewlemendtir in, zêdetir pêwîstî bi alîkariyê heye.

Ma ne ew, ê li ber ên belengaz nakeve, ditirse ku heke bikeve, kes dê destê xwe neavêjîyê.

Heke belayên bi serê mirovan tên ne xema te bin, tu ne hêjayî navê mirovan î.

Bexişandin baş e lê birînên zordaran nekewîne. Yê mar efû bike, nizane ku neheqiyê li zarokan dike.

Ji yê sax re bibêjin, ew nikare bizane ka çi di dilê kovandarê evînê de ye.

Mala jin ne razîkirî ji ber mêrê xwe radibe tijî gengeşe û şerrenîxa hertimî ye.

Heke kalepîr bi xwe tenê bi gopal bikare rabibe, dê çawan gopalê wî bi xwe rabibe?

Dara dilceweriyê li kû reh û rîş bigire jî, çeq û gupikên wê digihin ber asmanan.

Ker, ê du-sê pirtûkan hildigire, ne lêkolîner û ne jî alim e.

Sernermî û serhişkî bi hev re herî baş in wek çawan derzî hem diêşîne hem dikewîne.

Ey bilbil, mizgîniya biharê bîne; bila nûçeyên reş xema quling bin.

Yê şîretan li serhişkan bike, bi xwe hewceyî şîretan e.

Ji nazdaran hişyar be çimkî ew tenê dixwaze ji te sûdedar bibe. Heke rojekê daxwazek wî bi cî neînî, ew ê dused kêmasiyan di te de bibîne.

Tacitus

Dûrî mirov şîrîn dike.

Charles-Maurice de Talleyrand

Tiştêk ji îffîrayê jî xerabtir heye: rastî.

Şer tiştêk wisan cidî ye ku nabe bi dest leşkeran bimîne.

Hubeyş et-Tebîb

Derew despêka hemî dijwariyê ye.

Alfred Tennyson

Zanîn tê lê hişmendî xwe gîro dike.

William Makepeace Thackeray

Gelek car em pare zêde bi giranî distînin.

Tenê guherandina helwest û nerînê divê, û kirinên mezin jî erzanok in.

Henry Thoreau

Min dê hinde basa xwe nekira heke min kesek din
hinde baş binasiya.

Em tenê beşek ji jiyana xwe dijîn.

Roj dê hê geştir bibe. Hetav tenê stêrka spêde û
elindê ye.

Ebu Se'd et-Tibrîzî

Dewlemend ew e yê ne di bin nîrê hesûdiyê de ye.

Heke gelekî maddeyî bifikirî, ramanên te dê ji
hişmendiyê stewr bibin.

Ibn et-Tilmid

Zana, yê xelkê naelimîne, mîna zengînê tema ye.

Leo Tolstoy

Dema qeşe zêrîn bûn, aman darîn bûn, lê dema aman
bûn zêrîn, qeşe bûn darîn.

Leo Trotskî

Dîrok rasterê pêş nakeve. Carinan li koreyên Stalîn
diheziqe.

Mark Twain

Cudatiya serekî di navbera pisîkê û derewê de ewe ku pisîkê tenê neh ruh hene.

Pêşî xwe jê agadar bike ka rastî çî ye. Paşî hindî bixwazî, dikarî bi kêfa dilê xwe wê berevajî bikî.

Paul Valéry

Dîrok wê tiştê rast derdixe ya tê xwestin.

Heke dewlet bihêz be, ew me diperçiqîne. Heke bêhêz be, em ji bêxwedîtiyê dimirin.

Mezin ew kes e yê mirina wî xelkê bêçare dihêle.

Dîrok berhemek xetertir e ji hemî pêkînayiyên kîmyawî.

Rastî rût e lê di bin rûtiyê ve leşek hatî gurîn heye.

Em ticarî ne hind ji xwe razî ne ku xwe bi temamî îsbat bikin.

Dawiya dinyayê: Xwedê dê li paş xwe bizivire û bibêje: "Min xewnek dît".

François Villon

Ka berfên salên borî?

Voltaire (François-Marie Arouet)

Ez qet ji qehremanan hez nakim: zêde deng ji wan derdikeve.

Tecrûbeyên heştê salan ez gihandime wê baweriyê ku mêş dibin xwarina tevpirkan û mirov xwarina xeman.

Helwest û boçûnan ji erdhejê û êşa reşavê zêdetir bela anîn serê vê dinyayê.

Heke Xwedê nebûya, diviyabû Ew bihata keşfê kirin.

Dinya şer e, yê tê de bi ser dikeve ew kes e yê li ser kîsê yê din dijî.

Di rojê de sed car derfet heye ku mirov xerabiyê bike lê salê carekê delîv heye ku mirov qencyê bike.

Mirov gengeşeyê dîkin, sirişt dixebite.

Hemî şer tenê li ser jihev dizîne ne.

Tenê du caran miflis û ripîrût mam: carekê dema li dadgehê min xesaret kir û carekê jî dema li wir bi ser ketim.

Dîroknas pîretewtên fesadker in ên bela xwe ji miriyan venakin.

Dema mesele pare ye, hemî xwe li ber eynî xwedayî ditewînin.

Mixabin bawer dikim ku dinyaya me ya biçûk şêtxaneyê gerdûnê ye.

Horace Walpole

Dinya bo mirovên aqildar komedî, bo yên hestiyar trajedî ye.

Dema dîrokê dixwînim, carinan dilerizim, carinan jî kenê min tê.

Peter Weiss

Mirov heywanê aqildîn e.

H. G. Wells

Li dewleta koran tekçav padişah e.

Heke bi jiyana xwe nerazî bî, dikarî wê biguherî.

Oscar Wilde

Dema xelk bi min re hemfikir be, bi min wa ye ku ez şaş im.

Dîrok tenê galegot û fitne û fesad e.

Dema xweda bixwazin me ceza bikin, ew bersiva diayên me didin.

Tecrûbe tenê navek e ku em li şaşîyan dikin.

Camêr ew e yê ticarî *bêdestî* xwe zîyanê nagihîne hestên ti kesî.

Wan mirovan, ên ku ferq û cudatîyê dixin nav bedenê û giyanê, ti ji herduyan nîn e.

Ciwan û bawer dikn pare hertişt e lê dema ew pîr dibin, ew dizanin ku wisan e.

Rastî kêmcarî paqij e û ticarî jî ne saf e.

Divê herkesek rojnivîska kesek din binivîse.

Yek nikare ticar dijminê xwe bi dilê xwe bibijêre.

Mirovê li xwe nefikire li ti tiştêk din jî nafikire.

Heke yek rastîyê bibêje, zû-dereng dê sera hindê bê girtin.

Tennessee Williams

Jiyan mirovxwerî ye.

Mirovên îroyîn dixwazin jiyana dusibê bi bihayê pêr bijîn.

Heke mirovên takekes mîna neteweyan tev bigerin, ew dê bê virde-wirde di şêtxaneyan de bîn rizandin.

Sir P. G. Wodehouse

Jiyan xaniyek e ku em diz ketiniyê. Bê vexwendin em tînê, çî dikeve ber destê me, em dişelînin û paşî em derdikevin.

Rêgezê gelek baş e ku mirov ticar dawa lêborînê neke. Mirovên qenc jixwe li mirov diborin û yên xerab jî dê lêborînxwaziya te bi şûmî ji xwe re bi kar bînin.

Nikîta Xruşev

Pêşketina wêjeyê, hunerê û hemî çandeyê nikare bê astengkirin bi hejandina şiv û gopalan an qîrîna bang û fermanan.

Siyaset li herderê mîna hev in: soz didin piran ava bikin li wî cî jî yê av lê peyda nabe.

Talleyrand gotiye ku dîplomatan ziman heye daku bikarin ramanên xwe bixapînin. Heman tişt bo siyasetvanan jî dibe.

Sergey Yasenîn

Ah, ji helbestvanan hez dikim. / Komê mirovên pirr
pêkenok in.

Xem di meyê de naxeniqe.

Ebul-Ferec el-Yetlîq

Hêvî xewnên yê şiyar in.

Yevgenî Yevtuşenko

Helbestvanî jinek tolxwaz e, ew li nereseniyê
nabexşe.

Edward Young

Bi şev ateîst bi nîvî ji Xwedê bawer dike.

Yezdanê ji hemiyar re dilovan be, ne Yezdanê
dadperwer e.